

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΦΙΛΙΠΠΩΝ, ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ & ΘΑΣΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ 1 – 654 03 ΚΑΒΑΛΑ,

+30-2510-223.141, +30-2510-223.283, ✉ metropolitan@imfnth.org,
🌐 <http://www.im-philippon.gr/>

ἀριθμ. πρωτ.: 218.-

Ἐν Καβάλα τῇ 10^ῃ Ἀπριλίου 2025.-

**ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ
ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΦΙΛΙΠΠΩΝ, ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΘΑΣΟΥ κ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΖΩΗΦΟΡΟΝ ΚΑΙ ΦΩΤΟΦΟΡΟΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΝ
ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ**

Πρὸς τὸν ἱερὸ Κλῆρο
καὶ τὸν εὐσεβῆ λαὸ
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου
ΕΝΤΑΥΘΑ

«Ἀφοῦ ἀξιωθήκαμε νὰ δοῦμε τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ, ἃς προσκυνήσωμε τὸν Ἅγιο Κύριο Ἰησοῦ, πὺ εἶναι ὁ μόνος ἀναμάρτητος. Προσκυνοῦμε, Χριστέ, τὸν Σταυρό σου, ὑμνοῦμε καὶ δοξάζομε τὴν ἀγία σου Ἀνάστασι· διότι σὺ εἶσαι ὁ Θεός μας· ἐμεῖς δὲν γνωρίζομε ἄλλον ἐκτὸς ἀπὸ σένα· τὸ δικό σου ὄνομα ἀναγνωρίζομε καὶ ὁμολογοῦμε. Ἐλᾶτε, ὅλοι οἱ πιστοί, νὰ προσκυνήσωμε τὴν ἀγία Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ· διότι, ἀληθῶς, διὰ τοῦ Σταυροῦ, ἦλθε χαρὰ σὲ ὅλο τὸν κόσμον. Ἄς δοξολογοῦμε συνεχῶς τὸν Κύριο καὶ ἃς ὑμνοῦμε τὴν Ἀνάστασή του· διότι, ἐπειδὴ ὑπέμεινε γιὰ χάρι μας τὴν σταυρικὴ θυσία, κατήγγησε καὶ κατέστρεψε μὲ τὸν θάνατό του τὸν θάνατον»¹.

Ἀγαπητοὶ πατέρες καὶ ἀδελφοί,

Ἦδη τὸ ζωηφόρο ἄγγελμα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεανθρώπου Κυρίου μας μεταφέρεται καὶ πάλι ἀπὸ στόμα σὲ στόμα καὶ ἀπὸ καρδιά σὲ καρδιά, γιὰ νὰ ἀναχαιτίσῃ τὸ σκοτάδι τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου, πὺ γιὰ πολλοὺς αἰῶνες ἐβασίλευαν καὶ τυραννοῦσαν τὸν κόσμον μας, χωρὶς νὰ ἔχουν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ μόνοι τους τὴν δύναμι νὰ ἀνατρέψουν τὴν κατάπτωσι πρὸς τὸν αἰώνιον θάνατον. Σήμερα, λοιπόν, προσκυνοῦμε τὸν ἀναμάρτητο Κύριό μας, πὺ μὲ τὸν Σταυρό του, ἀνέστησε ἀπὸ τὸν θάνατον ἑαυτοῦ, καὶ μαζύ του ἀνέστησε ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος. Σήμερα, γευόμεθα τὸ αἰώνιον ἄρωμα καὶ τὴν καθαρὴ καὶ ἐλεύθερη ἀνάσα τῆς αἰωνίου ζωῆς, τὰ χαρίσματα αὐτὰ τοῦ Θεοῦ μας, πὺ μᾶς ἐχάρισε ὅταν μᾶς ἐδημιούργησε ἐπάνω στὴ γῆ, καὶ τὰ ὅποια μὲ τὸ προπατορικό μας ἁμάρτημα τὰ εἶχαμε ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν ζωὴ μας, καὶ τὰ εἶχαμε θεληματικὰ διώξει ἀπὸ κοντά μας. Ἦταν τότε πὺ διαλέξαμε ἀντὶ τῆς ζωῆς τὸν θάνατον,

¹ ἀρχαῖος ὕμνος τοῦ ε' αἰῶνος μ.Χ. : «Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι,* προσκυνήσωμεν ἅγιον Κύριον,* Ἰησοῦν τὸν μόνον ἀναμάρτητον.* Τὸν Σταυρόν σου, Χριστέ, προσκυνοῦμεν,* καὶ τὴν ἀγίαν σου ἀνάστασιν* ὑμνοῦμεν καὶ δοξάζομεν.* Σὺ γὰρ εἶ Θεὸς ἡμῶν,* ἐκτός σου ἄλλον οὐκ οἶδαμεν,* τὸ ὄνομά σου ὀνομάζομεν.* Δεῦτε πάντες οἱ πιστοὶ προσκυνήσωμεν* τὴν τοῦ Χριστοῦ ἀγίαν ἀνάστασιν* ἰδοὺ γὰρ ἦλθε διὰ τοῦ Σταυροῦ* χαρὰ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ.* Διαπαντὸς εὐλογοῦντες τὸν Κύριον* ὑμνοῦμεν τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ.* Σταυρόν γὰρ ὑπομείνας δι' ἡμᾶς,* θανάτῳ θάνατον ὤλεσεν».-

ἀντὶ τοῦ φωτός τὸ σκοτάδι, ἀντὶ τῆς ἀγάπης τὸ μίσος, ἀντὶ τῆς εἰρήνης τὴν διαμάχη, ἀντὶ τῆς ἐνότητος τὸν διαχωρισμό, ἀντὶ τῆς ὁμολογίας τὴν προδοσία, ἀντὶ τῆς χαρᾶς τὴν ἀχαριστία, ἀντὶ τῆς ὁμορφιάς τὴν καταστροφή, ἀντὶ τῆς πίστεως τὴν ἀπιστία, ἀντὶ τῆς καθαρότητος καὶ τῆς ἀγνείας τὸν ῥύπο καὶ τὴν βρωμιὰ τῆς ἁμαρτίας, ἀντὶ τῆς παραμονῆς μας στὸ σπίτι τοῦ πατέρα μας τὴν ἐξορία στοὺς δρόμους τῆς ἁμαρτωλῆς καὶ ξένης χώρας τῶν πονηρῶν πολιτῶν. Καὶ σήμερα ποὺ ὁ ἀναστημένος ἀπὸ τὸν θάνατο Χριστὸς καὶ Κύριος μας μᾶς ἐπαναφέρει κοντὰ του καὶ πάλι, δακρῦζομε ἀπὸ ἄπειρη εὐγνωμοσύνη, χαιρόμεθα μὲ ἀνείπωτα συναισθήματα ἀγαλλιάσεως, γεμίζομε τὸν ψυχικὸ μας κόσμο μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ὁ Χριστὸς, γιὰ χάρη μας ὑπέμεινε τὴν σταυρικὴ θυσία, κατήργησε καὶ κατέστρεψε τὴν θανατηφόρα πτώση μας μὲ τὸν ζωηφόρο θάνατό του, καὶ μᾶς ἐ χάρισε τὴν αἰωνία ζωή, ὅπως ἀκούσαμε στὸν παραπάνω ἀρχαιότατο ἀναστάσιμο ὕμνο, ποὺ αὐτὴ τὴν περίοδο τοῦ ἁγίου Πεντηκοσταρίου ἐπαναλαμβάνομε χαρούμενοι μέσα στὴν λειτουργικὴ πράξη τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας.

Σήμερα, πραγματοποιεῖται ἡ ὑπόσχεση τοῦ Κυρίου μας, ποὺ εἶχε πεῖ πρὸς τοὺς μαθητὲς του, ὅπως ψάλλομε τὸ βράδυ τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων στὸν ὕμνο τοῦ ἁγίου ποιητοῦ καὶ ἐπισκόπου Κοσμᾶ² : *«Κύριε ὅταν ἦσουν στίς παραμονές τοῦ πάθους σου, παρέλαβες τοὺς μαθητὲς σου ἰδιαίτερώς καὶ, παρηγορῶντας τους, τοὺς ἐστήριζες λέγοντας· πῶς λησμονεῖτε τοὺς λόγους μου ποὺ σᾶς εἶπα ἄλλοτε, ὅτι, δηλαδή, ἔχει γραφεῖ στίς ἅγιες Γραφές ὅτι κάθε προφήτης δὲν θὰ σκοτωθεῖ σὲ ἄλλο τόπο, παρὰ μόνο στὰ Ἱεροσόλυμα; Τώρα, λοιπόν, ἔφθασε ὁ καιρὸς ποὺ σᾶς εἶπα. Διότι, πλέον παραδίδομαι σὲ χέρια ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων γιὰ νὰ ὑποστῶ ἐμπαιγμούς. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, ἀφοῦ μὲ καρφώσουν ἐπάνω στὸν Σταυρό, θὰ μὲ παραδώσουν γιὰ ταφὴ, καί, ἐπειδὴ θὰ εἶμαι πιά νεκρός, θὰ μὲ θεωρήσουν ὡς μιὰ καὶ ἄξιο ἀποστροφῆς, ἐπειδὴ κάθε νεκρὸς εἶναι κατὰ τὸν μωσαϊκὸ νόμο ἀκάθαρτος. Ὅμως σεῖς νὰ ἔχετε θάρρος, διότι μετὰ ἀπὸ τρεῖς ἡμέρες θὰ ἀναστηθῶ, διὰ νὰ δώσω μεγάλη χαρὰ στοὺς πιστοὺς καὶ τὴν αἰώνιο ζωή»³.*

² Ὁ ἅγιος Κοσμᾶς, ὁ ἐπονομαζόμενος καὶ Μελωδός, μοναχός, ποιητής, Μαΐουμᾶ, Ξένος, Ἰκέτης, Ἱεροσολυμίτης, Ἀγιοπολίτης ἢ Ἀσύγκριτος ἦταν μοναχὸς ποὺ ἔζησε τὸν 8^ο αἰῶνα. Ἦταν θετὸς ἀδελφὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, διαπρεπῆς ἐπίσκοπος Μαΐουμᾶ, Ξένος, Ἰκέτης, Ἱεροσολυμίτης, Ἀγιοπολίτης ἢ Ἀσύγκριτος ἦταν μοναχὸς ποὺ ἔζησε τὸν 8^ο αἰῶνα. Ἦταν θετὸς ἀδελφὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, διαπρεπῆς ἐπίσκοπος Μαΐουμᾶ Παλαιστίνης καὶ ἁσματογράφος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Γεννήθηκε στὰ Ἱεροσόλυμα περὶ τὸ 685 μ.Χ.. Σὲ μικρὴ ἡλικία ἔμεινε ὀρφανὸς καὶ υἱοθετήθηκε καὶ ἀνετράφη στὴν Κωνσταντινούπολη ἀπὸ τὸν Σέργιο Μανσοῦρ, τὸν πατέρα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, ὁ ὁποῖος ἦταν «ὑπουργός» οἰκονομικῶν τοῦ χαλίφη τῶν Ἀράβων. Διαπαιδαγωγήθηκε ἀπὸ τὸν λόγιο Καλαβρὸ μοναχὸ Κοσμᾶ. Μαζὺ μὲ τὸν ἅγιο Ἰωάννη Δαμασκηνὸ ἐγκατεβίωσε ἀπὸ τὸ 726 μ.Χ. στὴν περιώνυμη μονὴ τοῦ ἁγίου Σάββα τῶν Ἱεροσολύμων, μελετώντας μαζὺ του στὴν πλούσια βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς. Μαζὺ ἀγωνίσθηκαν κατὰ τῶν εἰκονομάχων. Τὸ 743 ἢ τὸ 735 μ.Χ. ἐξελέγη ἐπίσκοπος Μαΐουμᾶ τῆς Φοινίκης (ἐπίνειο τῆς Γάζας, ἢ ἀρχαία Ἀνθηδών). Ἐκεῖ ἐκοιμήθη περὶ τὸ 740 ἢ 752 μ.Χ.. Ἡ μνήμη του ὡς ἁγίου τιμᾶται στίς 14 Ὀκτωβρίου. https://el.wikipedia.org/wiki/Κοσμᾶς_o_Ξένος

³ Δοξαστικὸν τῶν αἰνῶν τοῦ ὁρθοῦ τῆς Μεγάλης Δευτέρας, Κοσμᾶ ποιητοῦ, ἤχος πλ. α'. : «Κύριε,* ἐρχόμενος πρὸς τὸ πάθος,* τοὺς ἰδίους στηρίζων μαθητὰς ἔλεγες,* κατ' ἰδίαν παραλαβὼν αὐτούς*»

Στὸ συγκλονιστικὸ καὶ μοναδικὸ στὴν ἀνθρωπίνη ἱστορία γεγονὸς τῆς μεγάλης ἀνατροπῆς καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς μας ἀπὸ τὸν αἰώνιο θάνατο στὴν αἰωνία ζωή, ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία ἐξαίρει καὶ λαμπρύνει τιμῶντας τὴν Κυρία καὶ Ὑπεραγία Θεοτόκο Μαρία, τὴν μητέρα τοῦ Ἀναστημένου ἐκ τῶν νεκρῶν Θεανθρώπου, τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸ θαυμασιό τροπάριο τοῦ ἀναστασίμου ἑσπερινοῦ, ποὺ συνέθεσε ὁ ἅγιος **Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός**⁴ : *«Ὁς ὑμνήσωμε τὴν*

πῶς τῶν ῥημάτων μου ἀμνημονεῖτε, ὧν πάλαι εἶπον ὑμῖν,* ὅτι προφήτην πάντα οὐ γέγραπται,* εἰ μὴ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀποκτανθῆναι;* Νῦν οὖν καιρὸς ἐφῆστηκεν,* ὃν εἶπον ὑμῖν* ἰδοὺ γὰρ παραδίδομαι* ἀμαρτωλῶν χερσὶν ἐμπαιχθῆναι,* οἱ καὶ σταυρῶ με προσπῆξαντες,* ταφῇ παραδόντες,* ἐβδελυγμένον λογιῶνται ὡς νεκρόν* ὁμως θαρσεῖτε* τριήμερος γὰρ ἐγείρομαι* εἰς ἀγαλλίασιν πιστῶν* καὶ ζωὴν τὴν αἰώνιον».-*

⁴ **Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός (680-755 μ.Χ.)** εἶναι ὁ μέγας συλλογέας καὶ ἀποταμιευτὴς τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως. Ἦταν υἱὸς τοῦ ὑπουργοῦ Σεργίου ἐπὶ τῶν χριστιανικῶν ὑποθέσεων τοῦ χαλιφάτου. Ἐσπούδασε ὑπὸ τὸν διδάσκαλο Κοσμᾶ, καὶ ἀνέλαβε στὴ συνέχεια καὶ αὐτὸς παρόμοιο ἀξίωμα γιὰ νὰ τὸ ἀνταλλάξῃ ἀργότερα μὲ τὸ μοναχικὸ ἔνδυμα. Μαζὺ μὲ τὸν θετό του ἀδελφὸ Κοσμᾶ ἀνεχώρησε στὴν Μονὴ ἀγίου Σάββα, πιθανῶς πρὸ τῆς ἐκρήξεως τῆς εἰκονομαχίας, ἀφοῦ προηγουμένως μὲ τὴν προτροπὴ τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Ἰωάννη τοῦ Ε' χειροτονήθηκε διάκονος καὶ πρεσβύτερος. Δὲν εἶναι βέβαιος ὁ χρόνος τοῦ θανάτου του καὶ μόνον ὑποθετικὰ μπορεῖ νὰ τοποθετηθῇ ὀλίγο μετὰ ἀπὸ τὴν εἰκονομαχικὴ σύνοδο τοῦ 754 μ.Χ., τῆς ὁποίας ἡ σκληρότητα τῶν ἐκφράσεων ἐναντίον του δείχνει ὅτι εἶχε κατανοηθῇ πλήρως ἡ σημασία τῆς προσωπικότητός του. *«Μανσοῦρ τῷ κακωνύμῳ καὶ σαρακηνόφρονι ἀνάθεμα. τῷ εἰκονολάτρῃ καὶ φалσογράφῳ Μανσοῦρ ἀνάθεμα»*, αὐτὰ εἶχαν γράψῃ γι' αὐτόν. Ἡ οἰκογενειακὴ κατάστασή του προσδιώρισε καὶ τὶς σπουδές του. Ὁ πατέρας του ἐξηγόρασε τὴν ἐλευθερίαν τοῦ αἰχμαλώτου μοναχοῦ καὶ ἀρίστου διδασκάλου ἀπὸ τὴν Νότια Ἰταλία, τοῦ Κοσμᾶ τοῦ Σικελοῦ, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε τὴν ἐκπαίδευσή του στοὺς βασικοὺς τομεῖς τῆς γνώσεως, δηλαδὴ τὴν ἀριθμητικὴν, τὴν γεωμετρίαν, τὴν μουσικὴν, τὴν ἀστρονομίαν, τὴν ῥητορικὴν, τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Πλάτωνα καὶ τοῦ Ἀριστοτέλη, καὶ ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὸν πατέρα του κατέστη καὶ θετὸς ἀδελφός του. Ἦταν εἰκονόφιλος καὶ ἐπολέμησε μὲ σφοδρότητα τοὺς εἰκονομάχους αὐτοκράτορες Λέοντα τὸν Γ' τὸν Ἰσαυρὸ καὶ τὸν υἱὸ τοῦ Κωνσταντίνου τὸν Ε' τὸν Κοπρώνυμο. Γράφοντας ἐπιστολὰς ἐζητοῦσε ἀπὸ τὸν λαὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως νὰ τιμᾷ τὶς ἱερὲς εἰκόνες. Ἀναφέρεται, στὴν παράδοση, ὅτι ὁ Λέων ὁ Γ' διέταξε νὰ μιμηθοῦν τὰ γράμματα τοῦ Ἰωάννη καὶ νὰ στείλουν στὸν χαλίφη πλαστὴ ἐπιστολήν του, μὲ τὴν ὁποία νὰ φέρεται ὅτι ὁ Ἰωάννης προσέφερε (δῆθεν) τὴν Δαμασκὸν στοὺς Βυζαντινοὺς. Ὁ Χαλίφης ἐπείσθη καὶ τοῦ ἔκοψε τὸ δεξιὸ χερὶ ἀπὸ τὸν καρπὸ, τὸ ὁποῖο ὁμως μὲ τὴν προσευχὴν τοῦ πρὸς τὴν Παναγίαν (ποὺ ἀποκαλεῖται σήμερον *Τριχεροῦσα*) γιатρεύθηκε θαυματουργικά. Τότε λέγεται ὅτι συνέθεσε τὸν πρῶτο εἰσμὸ τοῦ κανόνος τοῦ α' ἤχου *«σοῦ ἡ τροπαιοῦχος δεξιὰ, θεοπρεπῶς ἐν ἰσχύϊ δεδόξασται»*. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς ἀνήκει στὴν χορείαν τῶν εὐνοημένων ἐκείνων συγγραφέων, τῶν ὁποίων τὰ ἔργα βρῆκαν καθολικὴ ἀναγνώριση καὶ ἐκτίμηση. Στὴν κοινὴ ἀμφισβήτηση τῆς ὑπάρξεως πρωτοτυπίας στὰ ἔργα του ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς μελετητὲς, ἐνῶ ἀναγνωρίζονται ἡ μόρφωση καὶ ἡ ἀξία τῆς προσφορᾶς του, μπορεῖ νὰ παρατηρηθῇ ὅτι μετὰ τῶν ἔργων του ὑπάρχουν καὶ μερικὰ πρωτότυπα καὶ ὅτι ἡ πρωτοτυπία δὲν εἶναι γνώρισμα μόνον τῆς σκέψεως, ἀλλὰ καὶ τοῦ τρόπου τῆς παρουσιάσεώς της. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο οὐδεὶς ἀρνεῖται εἶναι ἡ αὐστηρότητα στὴν μέθοδο καὶ στὴν διαίρεση. Δαμάζοντας τὸ ὑλικό του, τὸ προσέφερε σὲ μικρὰς ἐνότητες, σὰν νὰ συνέθετε πάντοτε μικρὰ τροπάρια κανόνων. Εἶναι πάντοτε σαφὴς στὴν ἐκφραση καὶ ἔχει ὕψος ἀνθηρό. Τὰ σωζόμενα συγγράμματά του εἶναι : ἡ *«Πηγὴ Γνώσεως»*, τὰ *«Φιλοσοφικὰ Κεφάλαια»*, τὸ *«Περὶ Αἱρέσεων»*, ἡ *«Ἐκθεσις Ὀρθοδόξου Πίστεως»*, τρεῖς (3) πραγματεῖες *«Περὶ Εἰκόνων»*, τὰ *«Ἱερὰ Παράλληλα»*, τὸ μυθιστόρημα *«Βαρλαάμ καὶ Ἰώσαφ»*, διάφορες *«Ὁμιλίαις»* κλπ.. Χάρη στὴν εὐγλωττία του ὠνομάσθηκε *«χρυσόρροας»*, καὶ εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς σπουδαιότερους ποιητὲς καὶ ὑμνογράφους τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἔργο γιὰ τὸ ὁποῖο ὠνομάσθηκε *«μαῖστωρ τῆς μουσικῆς»*.

Παρθένο Μαρία, πού είναι ή δόξα καί τὸ καύχημα ὅλου τοῦ κόσμου! Ἄς ὑμνήσωμε ἐκείνη πού γεννήθηκε ἀπὸ ἀνθρώπινο σπέρμα καὶ ἐγέννησε τὸ κυρίαρχο τοῦ σύμπαντος, ἐκείνην πού είναι ή ἐπουράνιος πύλη, διὰ τῆς ὁποίας ἐπέρασε ὁ Χριστὸς καὶ ἦλθε στὸν κόσμος, ἐκείνην πού είναι τὸ ἄσμα τῶν ἀσωμάτων ἀγγέλων καὶ τὸ κόσμημα τῶν πιστῶν! Ἀρμόζουν σὲ αὐτὴν οἱ ὕμνοι μας διότι αὐτὴ ἀξιώθηκε νὰ γίνῃ οὐρανὸς καὶ ναὸς τῆς Θεότητος ἐπειδὴ ἐχώρησε στὴν κοιλία τῆς τὸν Θεό· αὐτὴ μὲ τὴν γέννηση τοῦ Θεανθρώπου κατεκρήμνισε τὸν τοῖχο τῆς ἔχθρας μας πρὸς τὸν Θεό, καὶ ἀντὶ αὐτοῦ τοῦ θλιβεροῦ γεγονότος ἔφερε τὴν εἰρήνη καὶ ἀνοιξε τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ εἰσέλθωμε μέσα σὲ αὐτὴν. Ἄς γνωρίζωμε, λοιπόν, ὅτι ἐὰν κρατοῦμε καλὰ καὶ δυνατὰ αὐτὴν τὴν ἄγκυρα τῆς πίστεως, θὰ ἔχωμε ὑπερασπιστὴ μας, αὐτὸν τὸν Κύριο πού γεννήθηκε ἀπὸ αὐτὴν. Ἄς ἔχουν, λοιπόν, θάρρος, ἃς ἔχουν θάρρος οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ· διότι αὐτὸς θὰ πολεμήσῃ καὶ θὰ συντρίψῃ τοὺς ἐχθροὺς μας, σὰν παντοδύναμος πού είναι»⁵.-

Ὁ ἅγιος καὶ μέγας Βασίλειος, ἀρχιεπίσκοπος Καισαρείας⁶ σὲ μία προτρεπτική ὁμιλία στὸ ἅγιο Βάπτισμα, συνδέοντας τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸ βάπτισμά μας γράφει : *«Διότι μὲ τὸν θάνατο τῆς σαρκὸς συντελεῖται σὲ ἐμᾶς ή πνευματική ἀναγέννηση, ὅπως καὶ ὁ Κύριος λέγει· 'ἐγὼ θανατῶνω καὶ ἐγὼ ζωοποιῶ' ⁷. Ἄς ἀποθάνωμε λοιπόν γιὰ νὰ ζήσωμε. Ἄς θανατώσωμε τὸ σαρκικὸ φρόνημα, πού δὲν μπορεῖ νὰ ὑποταγῇ στὸν νόμο τοῦ Θεοῦ⁸ γιὰ νὰ ἰσχυροποιηθῇ σὲ ἐμᾶς τὸ πνευματικὸ*

(Παναγιώτου Κ. Χρήστου, Ἑκκλησιαστικὴ Γραμματολογία, Πατέρες καὶ Θεολόγοι τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐκδοτικὸς οἶκος Κυρομάνος, Τόμος Β', σελ. 322-327) & https://el.wikipedia.org/wiki/Ἰωάννης_ο_Δαμασκηνός)

⁵ *Δογματικὸν Θεοτοκίον, Ἰωάννου μοναχοῦ, ἤχος α': «Τὴν παγκόσμιον δόξαν,* τὴν ἐξ ἀνθρώπων σπαρεῖσαν* καὶ τὸν Δεσπότην τεκοῦσαν,* τὴν ἐπουράνιον πύλην,* ὑμνήσωμεν Μαρίαν τὴν παρθένον,* τῶν ἀσωμάτων τὸ ἄσμα* καὶ τῶν πιστῶν τὸ ἐγκαλλώπισμα*· αὕτη γὰρ ἀνεδείχθη οὐρανὸς* καὶ ναὸς τῆς Θεότητος*· αὕτη τὸ μεσότοιχον* τῆς ἔχθρας καθελοῦσα,* εἰρήνην ἀντεισῆξε* καὶ τὸ βασίλειον ἠνέωξε.* Ταύτην οὖν κατέχοντες* τῆς πίστεως τὴν ἄγκυραν,* ὑπέρμαχον ἔχομεν* τὸν ἐξ αὐτῆς τεχθέντα Κύριον.* Θαρσεῖτω τοίνυν,* θαρσεῖτω λαὸς τοῦ Θεοῦ*· καὶ γὰρ αὐτὸς πολεμήσει* τοὺς ἐχθροὺς ὡς παντοδύναμος».-*

⁶ *Ὁ Μέγας Βασίλειος* γεννήθηκε στὴν Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας τὸ 330 μ.Χ. καὶ κοιμήθηκε στὴν ἴδια πόλη τὴν 1^η Ἰανουαρίου 379 μ.Χ.. Ἦταν Ἕλληνας Καππαδόκης, ἀρχιεπίσκοπος τῆς Καισαρείας στὴν Καππαδοκία τῆς χερσονήσου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μέγας θεολόγος καὶ πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας. Ὑπεστήριξε τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως καὶ ἀντιτάχθηκε στὶς αἵρέσεις τῶν πρωτοχριστιανικῶν χρόνων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τοῦ Ἀρειανισμοῦ. Ἦταν ἀδελφικὸς φίλος τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ μαζὺ μὲ τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο εἶναι οἱ τρεῖς μεγάλοι Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας μας, πού ὠρίσθηκαν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Βυζαντίου, προστάτες τῆς ἐλληνικῆς παιδείας. (https://el.wikipedia.org/wiki/Μέγας_Βασίλειος)

⁷ *Δευτ. 32, ³⁹ : «Ἴδετε ἴδετε ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστι Θεὸς πλην ἐμοῦ· ἐγὼ ἀποκτενῶ καὶ ζῆν ποιήσω, πατάξω καὶ ἐγὼ ἰάσομαι, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐξελεῖται ἐκ τῶν χειρῶν μου». «Δεῖτε, τώρα, ὅτι ἐγὼ, ἐγὼ μονάχα εἰμαι, καὶ δὲν ὑπάρχει ἐκτὸς ἀπὸ ἐμένα ἄλλος θεός. Ἐγὼ θανατῶνω καὶ ἐγὼ δίνω ζωὴ, ἐγὼ πληγώνω καὶ ἐγὼ θεραπεύω καὶ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐλευθερώσῃ κάποιον ἀπὸ τὰ χέρια μου».-*

⁸ *Ῥωμ. 8, ⁶⁻⁸ : «Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη· Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς Θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται· οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες Θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται». «Οἱ ἐπιθυμίες τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου ὁδηγοῦν στὸν θάνατο. Ἀντίθετα, ὁποῖος διαπνέεται ἀπὸ τὴν ἐντολὴν τοῦ Πνεύματος, ὁδηγεῖται στὴ ζωὴ καὶ στὴν εἰρήνη. Ὅποῖος διακατέχεται ἀπὸ τὴν ἁμαρτωλὴν ἐπιθυμίαν, ἐχθρεύεται τὸ Θεό,*

φρόνημα, με τὸ ὁποῖο φυσικὰ ἐπικρατεῖ ἡ ζωὴ καὶ ἡ εἰρήνη. Ἄς μποῦμε στὸν τάφο μαζὺ μετὸν Χριστό, πού ἀπέθανε γιὰ ἐμᾶς, γιὰ νὰ ἀναστηθοῦμε με αὐτὸν πού μᾶς προ-
 εξένησε τὴν ἀνάσταση. Λοιπόν, ὑπάρχει καιρὸς ἄλλος πού εἶναι κατάλληλος γιὰ ἄλ-
 λα· καιρὸς γιὰ ὕπνο καὶ καιρὸς γιὰ ἐγρήγορηση. Καιρὸς γιὰ πόλεμο καὶ καιρὸς γιὰ εἰ-
 ρήνη. Καιρὸς ὅμως γιὰ τὸ βάπτισμα εἶναι ὁλόκληρος ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων. Διότι δὲν
 μπορεῖ νὰ ζήσει τὸ σῶμα πού δὲν ἀναπνέει, οὔτε ἡ ψυχὴ νὰ ὑπάρξῃ χωρὶς νὰ γνωρίσῃ
 τὸν δημιουργό της. Διότι ἡ ἄγνοια τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ θάνατος τῆς ψυχῆς. Αὐτὸς πού
 δὲν βαπτίσθηκε δὲν φωτίσθηκε. Χωρὶς ὅμως φῶς οὔτε τὰ μάτια βλέπουν τὰ πράγμα-
 τὰ τους, οὔτε ἡ ψυχὴ μπορεῖ νὰ θεωρήσῃ τὸν Θεό. Ὁλόκληρος, λοιπόν, ὁ χρόνος παρ-
 ἔχει μετὰ τὸ βάπτισμα εὐκαιρία γιὰ τὴν σωτηρίαν· εἴτε νύκτα θὰ πῆς, εἴτε ἡμέρα, εἴτε ὦ-
 ρα, εἴτε χρονικὴ στιγμή εἴτε κάτι πιὸ μικρότερο. Πολὺ ὅμως περισσότερο φαίνεται νὰ
 εἶναι πιὸ κατάλληλο αὐτὸ πού εἶναι πιὸ συγγενές. Τί πιὸ συγγενές πρὸς τὸ βάπτισμα
 ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα θὰ μπορούσε νὰ ὑπάρξῃ; Διότι ἡ μὲν ἡμέρα ὑπενθυμίζει τὴν
 ἀνάσταση, τὸ δὲ βάπτισμα εἶναι δύναμη πρὸς τὴν ἀνάσταση. Ἄς ὑποδεχθοῦμε, λοιπόν,
 τὴν δωρεὰ τῆς ἀναστάσεως κατὰ τὴν ἀναστάσιμη ἡμέρα»⁹.-

Οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι καὶ εὐαγγελιστὲς, Ματθαῖος, Μάρκος, Λουκᾶς καὶ
 Ἰωάννης καταγράφουν στὰ θεόπνευστα κείμενά τους στὴν Καινὴ Διαθήκη τὰ
 γεγονότα πού ἐπηκολούθησαν, καὶ πῶς ὁ ἀναστημένος ἀπὸ τοὺς νεκροὺς, ὁ Κύ-
 ριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐμφανίσθηκε στοὺς μαθητὲς του καὶ στὶς μυροφόρες
 γυναῖκες. Τὰ κείμενα αὐτὰ ἀποτελοῦν καὶ τὴν ἀδιάσειστη μαρτυρία τῆς ἀναστά-
 σεως του. Γράφει χαρακτηριστικὰ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης γιὰ τὴν ἐμφάνιση
 τοῦ Θεανθρώπου Κυρίου στοὺς ἑπτὰ μαθητὲς του : «Ἀργότερα ὁ Ἰησοῦς ἐμφανί-
 σθηκε πάλι στοὺς μαθητὲς στὴν ὄχθη τῆς λίμνης τῆς Τιβεριάδος. Καὶ νὰ πῶς ἐμφανί-
 σθηκε ἦταν μαζὺ ὁ Σίμων Πέτρος, ὁ Θωμᾶς πού λεγόταν Δίδυμος, ὁ Ναθαναὴλ, πού
 καταγόταν ἀπὸ τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι δύο ἀπὸ
 τοὺς μαθητὲς του. Τοὺς λέγει ὁ Σίμων Πέτρος· ‘πηγαίνω νὰ ψαρέψω’. Ἐρχόμαστε καὶ

ἀφοῦ δὲν ὑποτάσσεται στὸ θεϊκὸ νόμο, ἀλλὰ οὔτε καὶ μπορεῖ νὰ ὑποταχθῇ. Ὅσοι, λοιπόν, ἀκολουθοῦν
 τὶς ἀμαρτωλὲς ἐπιθυμίες, δὲν μποροῦν νὰ ἀρέσουν στὸν Θεό».-

⁹ ἁγίου Μ. Βασιλείου, Ὁμιλία προτρεπτικὴ εἰς τὸ Βάπτισμα, ΕΠΕ τόμος 6^{ος}, σελ. 246, ¹² - 249, ²¹ : «Διὰ
 γὰρ τοῦ ἀποθανεῖν τῇ σαρκὶ περιγίγνεται ἡμῖν τὸ γεννηθῆναι τῷ πνεύματι καθὰ φησι καὶ ὁ Κύριος·
 ‘ἐγὼ ἀποκτενῶ, καὶ ζῆν ποιήσω’. Αποθάνομεν οὖν, ἵνα ζήσωμεν. Αποκτείνωμεν τὸ φρόνημα τῆς σαρ-
 κός, τὸ μὴ δυνάμενον ὑποταγῆναι τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος ἰσχυρὸν ἡμῖν ἐγ-
 γένηται, δι’ οὗ ζωὴ καὶ εἰρήνη περιγίνεσθαι πέφυκε. Συνταφώμεν τῷ Χριστῷ τῷ ὑπὲρ ἡμῶν ἀπο-
 θανόντι, ἵνα καὶ συναναστῶμεν τῷ ἡμῖν τὴν ἀνάστασιν προσενήσαντι. Καιρὸς μὲν οὖν ἄλλοις ἄλλος
 ἐπιτήδειος· ἴδιος ὕπνου καὶ ἴδιος ἐγρηγόρσεως· ἴδιος πολέμου καὶ ἴδιος εἰρήνης· καιρὸς δὲ βαπτίσματος
 ἅπας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος. Οὔτε γὰρ σώματι ζῆν μὴ ἀναπνέοντι δυνατόν, οὔτε ψυχῇ συνεστάναι μὴ
 γνωρίζουση τὸν κτίσαντα. Θεοῦ γὰρ ἄγνοια θάνατός ἐστι ψυχῆς. Ὁ δὲ μὴ βαπτισθείς, οὐ πεφώτισται.
 Ἄνευ δὲ φωτός, οὔτε ὀφθαλμὸς τὰ ἐαυτοῦ καθορᾷ, οὔτε ψυχὴ Θεοῦ δέξασθαι δύναται θεωρίαν. Πᾶς
 μὲν οὖν χρόνος εὐκαιρίαν ἔχει πρὸς τὴν διὰ βαπτίσματος σωτηρίαν· καὶ νύκτα εἴπης, καὶ ἡμέραν, καὶ
 ὦραν, καὶ στιγμὴν χρόνου, καὶ τι βραχύτατον. Πολλῷ δὲ δή που εἰκὸς ἐπιτηδειότερον εἶναι τὸν οἰκειό-
 τερον. Τί δ’ ἂν γένοιτο τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα συγγενέστερον πρὸς τὸ βάπτισμα; Ἡ μὲν γὰρ ἡμέρα
 μνημόσυνόν ἐστιν ἀναστάσεως, τὸ δὲ βάπτισμα δύναμις ἐστὶ πρὸς τὴν ἀνάστασιν. Ἐν τοίνυν τῇ ἀνα-
 στασίμῳ ἡμέρᾳ τῆς ἀναστάσεως τὴν χάριν ὑποδεξώμεθα».-

ἐμεῖς μαζύ σου' τοῦ λέγουν ἐκεῖνοι. Βγῆκαν ἔξω καὶ ἀμέσως ἀνέβηκαν στὸ πλοῖο, ἀλλὰ ὅλη ἐκείνη τὴν νύκτα δὲν ἔπιασαν κάτι. Ὅταν πιά ξημέρωσε, στάθηκε ὁ Ἰησοῦς στὸ γυαλό· οἱ μαθητὲς ὁμως δὲν ἤξεραν ὅτι ἦταν ὁ Ἰησοῦς. Τοὺς λέγει τότε ὁ Ἰησοῦς· 'παιδιά, μήπως ἔχετε κάτι λίγο γιὰ νὰ φᾶμε; 'Ὅχι' τοῦ ἀποκρίθηκαν. Ἐκεῖνος τότε τοὺς λέγει· 'ρίξτε τὸ δίχτυ στὴ δεξιὰ μεριὰ τοῦ πλοίου καὶ θὰ βρῆτε ψάρια'. Πραγματικά, ἔριξαν τὸ δίχτυ, καὶ τὰ ψάρια ἦσαν τόσα πολλά, πὺ δὲν μπορούσαν νὰ τραβήξουν τὸ δίχτυ. Λέγει τότε στὸν Πέτρο ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος πὺ ὁ Ἰησοῦς τὸν ἀγαποῦσε· 'ὁ Κύριος εἶναι!' Μόλις ἄκουσε ὁ Σίμων Πέτρος ὅτι εἶναι ὁ Κύριος, ζώσθηκε τὸ ἱμάτιό του, ἐπειδὴ ἦταν γυμνός, καὶ ρίχθηκε στὸ νερό. Οἱ ἄλλοι μαθητὲς ἦλθαν μὲ τὸ πλοιάριο, σέρνοντας τὸ δίχτυ μὲ τὰ ψάρια, γιὰτὶ δὲν ἀπείχαν ἀπὸ τὴν στεριά παρὰ ἑκατὸ περίπου μετρα. Ὅταν ἀποβιβάσθηκαν στὴ στεριά, βλέπουν ἐκεῖ ἀναμμένη μία ἀνθρακιά καὶ ἓνα ψάρι ἐπάνω στὴ φωτιά καὶ ψωμί. Τοὺς λέγει ὁ Ἰησοῦς· 'φέρτε ἀπὸ τὰ ψάρια πὺ πιάσατε τώρα'. Ἀνέβηκε τότε στὸ πλοῖο ὁ Σίμων Πέτρος καὶ τράβηξε τὸ δίχτυ στὴ στεριά, γεμάτο μεγάλα ψάρια, γιὰ τὴν ἀκρίβεια ἑκατὸν πενήντα τρία. Κι' ἐνῶ ἦσαν τόσα πολλά ψάρια, τὸ δίχτυ δὲν εἶχε σκισθεῖ. 'Ἐλάτε νὰ φᾶτε', τοὺς λέγει ὁ Ἰησοῦς. Καὶ κανεὶς ἀπὸ τοὺς μαθητὲς δὲν τολμοῦσε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ, 'σὺ ποιὸς εἶσαι;' ἐπειδὴ ἤξεραν ὅτι εἶναι ὁ Κύριος. Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, παίρνει τὸ ψωμί καὶ τοὺς τὸ μοιράζει. Τὸ ἴδιο ἔκαμε καὶ μὲ τὸ ψάρι. Αὐτὴ ἦταν ἡ τρίτη ἐμφάνιση τοῦ Ἰησοῦ στοὺς μαθητὲς μετὰ ἀπὸ τὴν ἀνάστασή του»¹⁰.

Σχολιάζοντας τὸ παραπάνω γεγονὸς ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης¹¹, γράφει μετὰξὺ τῶν ἄλλων : «*Ἐμᾶς ὁμως μᾶς ἐκυρίευσε*

¹⁰ **Ἰω. 21, 1-14** : «Καὶ μετὰ ταῦτα ἐφανερώσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανερώσε δὲ οὕτως. Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· ὑπάγω ἀλιεύειν. Λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. Ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθύς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. Πρωῖας δὲ ἤδη γενομένης ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστί. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· παιδιά, μή τι προσφάγιον ἔχετε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὐ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρήσετε. Ἐβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἐλκύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ· ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο· ἦν γὰρ γυμνός· καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιάρῳ ἦλθον· οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακίαν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. Ἀνέβη Σίμων Πέτρος καὶ εἴλκυσε τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πενήντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ἀριστήσατε. Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτὸν σὺ τίς εἶ, εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν. Ἔρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. Τοῦτο ἦδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν».-

¹¹ Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς γεννηθήκε τὸ 1296 μ.Χ. στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ἀπέθανε στὶς 14 Νοεμβρίου 1359 στὴν Θεσσαλονίκη, καὶ ἦταν μικρασιάτης μέγας θεολόγος, φιλόσοφος, καὶ λογιώτατος ἐπίσκοπος, μέγας ἀγωνιστὴς ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν διδασκαλιῶν καὶ ἀπόψεων πὺ δὲν δέχονταν ὅτι οἱ ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄκτιστες. Ὁ ἴδιος, ὡς μοναχὸς τοῦ ἀγίου Ὁρους καὶ ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ἀνεδείχθη ὁ ὑπέρμαχος τοῦ θεολογικοῦ ἡσυχασμοῦ. Αὐτὸς τὸν ἐθεμελίωσε καὶ ἀνεδείχθη μία ἀπὸ τίς μεγαλύτερες θεολογικὲς προσωπικότητες τῆς ὕστερο-

ή νύκτα καί μᾶς ἄρπαξε ή σκιά τοῦ θανάτου ἐπειδή περιπέσαμε στήν ἁμαρτία καί χάσαμε τήν δύναμη νά βλέπουμε, ή ὁποία ὑπῆρχε μέσα μας ἀπό τόν Θεό κατὰ χάρη, μέ τήν ὁποία ἀντιλαμβανόμασταν τὸ φῶς πού χορηγεῖ τήν ἀληθινή ζωή. Νύχτα, λοιπόν, καί θάνατος ἀπλώθηκε ἐπάνω στή φύση μας, ὅχι ἐπειδή ἄλλαξε φύση τὸ ἀληθινὸ φῶς, ἀλλ' ἐπειδή ἐκτραπήκαμε ἐμεῖς καί δὲν ἔχομε πλέον ἀπὸ μόνοι μας τήν δύναμη νά ἀτενίσουμε πρὸς τὸ ζωηφόρο ἐκεῖνο φῶς. Ἀλλὰ μᾶς ἐλέησε ὁ χορηγὸς τοῦ αἰωνίου φωτός καί τῆς ἀληθινῆς ζωῆς κατὰ τοὺς ἐσχάτους χρόνους, καί ὅχι μόνο κατέβηκε μέχρι σὲ ἐμᾶς γιὰ χάρη μας μέ τὸ νά γίνη ἄνθρωπος σὰν ἐμᾶς, ἀλλὰ καί ὑπέμεινε γιὰ χάρη μας σταυρὸ καί θάνατο, καί ἀφοῦ μέ τὸν θάνατό του ἀπεγύμνωσε τὰ βασίλεια τοῦ ἄδη, ἀναστήθηκε μετὰ ἀπὸ τρεῖς ἡμέρες, δείχνοντας πάλι στήν ἰδική μας φύση, ὅτι τὸ φῶς τῆς ἀφθαρτῆς καί ἀδύνατης ζωῆς ὑπῆρξε γι' αὐτὴν φῶς ἀναστάσεως. Ἐπειδὴ ὁμως ἡ ἀνάστασή του πού ἔγινε τώρα ἔγινε ἀπαρχὴ ἐκείνων πού εἶχαν κοιμηθεῖ, καί πρόκειται κατὰ τήν δευτέρα παρουσία του νά περιλάβῃ τοὺς μαθητὲς του τὸ φῶς τῆς ἀθανάτου ζωῆς καί νά ἀνατείλῃ τότε γιὰ ὅλους ἡ ἀληθινὴ καί ἀδιάκοπη ἡμέρα, γι' αὐτὸ ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου σὲ σχέση πρὸς τήν ἡμέρα ἐκείνη ἐπέχει θέσις

βυζαντινῆς περιόδου. Μορφώθηκε στήν Κωνσταντινούπολη στίς ἐγκύκλιες σπουδές καί στήν φιλοσοφία ἀπὸ τὸν Θεόδωρο Μετοχίτη, τὸν πρῦτανι τότε τοῦ πανεπιστημίου καί πρωθυπουργό. Στὸ τέλος μιᾶς διαλέξεως τοῦ ἁγίου Γρηγορίου περὶ τῆς συλλογιστικῆς μεθόδου τοῦ Ἀριστοτέλη, πού ἔγινε στὰ ἀνάκτορα, ὁ Μετοχίτης εἶπε ὅτι, καί ὁ ἴδιος ὁ Ἀριστοτέλης θὰ τὸν ἐπαινοῦσε ἐάν ἦταν παρὼν. Τὰ πρῶτα ἐκεῖνα χρόνια τῆς ζωῆς του τὰ ἐπέρασε στὰ ἀνάκτορα, διότι μετὰ ἀπὸ τὸν θάνατο τοῦ πατέρα του, πού ἦταν συγκλητικὸς, τελοῦσε ὑπὸ τὴν προστασία τοῦ αὐτοκράτορα Ἀνδρονίκου Β' καί ἦταν φίλος τοῦ ἐγγονοῦ καί διαδόχου τοῦ Ἀνδρονίκου. Ἄν καί ὅλοι τὸν προώριζαν γιὰ ὑψηλὰ ἀξιώματα, αὐτὸς προετίμησε τὴν ἀσκήσις καί κατέληξε τελικῶς στὸ ἅγιο Ὁρος. Γιὰ πρώτη φορὰ ἀντεμετώπισε τὸν Βαβλαάμ, ὅταν, ὁ τελευταῖος, μετέχοντας σὲ συζητήσεις μέ ἐκπροσώπους τῆς ἐκκλησίας τῆς Δύσεως, προέβαλε τὴν ἀγνωστικίζουσα θεωρία ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νά ὁμιλοῦμε μέ βεβαιότητα περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκ τοῦ Υἱοῦ, ἐφ' ὅσον εἶναι ἀδύνατη ἡ διεῖσδυσις τοῦ νοῦ στίς κινήσεις τοῦ ἀκαταλήπτου Θεοῦ. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ἀντέταξε ὅτι τοὺς Ὁρθοδόξους χωρίζουν ἀπὸ τοὺς Λατίνους οὐσιώδεις διαφορὲς καί ὅχι ἀσήμαντα πράγματα ἢ ὀνόματα. Αὐτὴν τὴν θεολογικὴ ἀντίθεση ἐνέτεινε ἀργότερα ἡ διαφωνία γιὰ τὴν ἀσκητικὴ μέθοδο τῆς «νοεῤᾶς» λεγομένης προσευχῆς. Τότε, ὡς ἐκπρόσωπος τῶν ἡσυχαστῶν μετέβη στήν Θεσσαλονίκη καί στήν Κωνσταντινούπολη γιὰ τὴν ὑποστήριξη τῶν ἀπόψεων τους, τίς ὁποῖες ἐπεκύρωσε διπλὴ ἁγία Σύνοδος στήν πρωτεύουσα τὸ 1341 μ.Χ.. Στὴν δευτέρη φάση τῆς ἡσυχαστικῆς ἐριδος, ἡ ὁποία συμπίπτει μέ τὸν ἐμφύλιο πόλεμο μεταξὺ Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ καί Ἰωάννου Παλαιολόγου, ὁ ἅγιος Γρηγόριος, εὐρισκόμενος κατὰ τὸ πλεῖστον στήν φυλακὴ, εἶχε σὰν θεολογικὸ τοῦ ἀντίπαλο τὸν Γρηγόριο Ἀκίνδυνο. Στὴν τρίτη φάση, μετὰ ἀπὸ τὴν νίκη τοῦ Καντακουζηνοῦ, ἐξελέγη μητροπολίτης Θεσσαλονίκης (1347 μ.Χ.), ὅπου ἐγκατεστάθη μέ πολλὴ καθυστέρηση λόγω τῶν ἀντιρρήσεων τῶν ἀντικαντακουζηνικῶν Ζηλωτῶν οἱ ὁποῖοι κατεῖχαν τὴν πόλιν. Ἔργο του πλέον ὑπῆρξε ἡ συμφιλίωσις τῶν πολιτικῶν μερίδων τῆς πόλεως, τὴν ὁποία ἐπέτυχε, καί ἡ συνέχισις τοῦ θεολογικοῦ ἀγῶνα μέ ἀντίπαλο αὐτὴν τὴν φορὰ τὸν Νικηφόρο Γρηγορά. Ἡ μεγάλη δραστηριότητά του τοῦ ἐστοίχισε μεταξὺ ἄλλων καί μία αἰχμαλωσία ὑπὸ τούρκων πειρατῶν. Ἀπὸ τὰ συγγράμματά του, τὰ ὁποῖα καταλαμβάνουν πέντε (5) ὀγκῶδεις τόμους, ἀξιομνημόνευτα εἶναι : οἱ δύο (2) «Ἀποδεικτικοὶ Λόγοι», οἱ κατὰ τοῦ Βαβλαάμ Λόγοι «Ὑπὲρ τῶν Ἡσυχάζοντων», οἱ ἐπτὰ (7) «Ἀντιρρήτικοὶ Λόγοι κατὰ Ἀκινδύνου», οἱ τέσσαρες (4) «Λόγοι κατὰ Γρηγορά», τὰ ἑκατὸν πενήντα (150) «Κεφάλαια», καί οἱ σφζόμενες «Ὁμιλίαι» του. Εἶναι ἅγιος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καί ἡ μνήμη του ἐορτάζεται στίς 14 Νοεμβρίου ἐκάστου ἔτους, καί κατὰ τὴν Β' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν.- (Παναγιώτου Κ. Χρήστου, Ἐκκλησιαστικὴ Γραμματολογία, Πα-

αὐγῆς καὶ ὄρθρου, καὶ σύμφωνα μὲ τὸν λόγο αὐτὸν ὅλα τὰ εὐαγγέλια τῆς ἀναστάσεως εἶναι ἑωθινὰ καὶ ὀρθρινὰ»¹².-

Ἀγαπητοί μου καὶ ἀγαπητές μου,

Κάθε πόλεμος πού ἔρχεται σέ κάθε ἐποχή, ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα ἐκεῖνα χρόνια καὶ μετὰ ἀπὸ τὸ προπατορικὸ μας ἀμάρτημα, εἴτε ὁρατὸς εἴτε ἀόρατος ἔχει σαν σκοπό του νὰ κατασπαράξῃ κάθε ἀνθρώπινη κοινωνία. Εἶναι ἓνας πόλεμος, πού μᾶς ὀδηγεῖ στὴν καταστροφή. Καὶ αὐτὸς ὁ πόλεμος βρίσκεται μέσα στὸν καθένα μας καὶ ἔχει ἄμεση σχέση μὲ τὸν ἑαυτό μας, μὲ τὰ ἐσωτερικὰ καὶ τὰ ἐσώψυχά μας, μὲ τὸν καλὸ ἢ τὸν κακὸ μας κόσμος, μὲ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ πονηρὰ, μὲ τὰ χαρούμενα καὶ τὰ λυπημένα, μὲ τὸ φῶς καὶ τὸ σκοτάδι, μὲ τὰ ὠραῖα καὶ τὰ ἄσχημα, μὲ τὰ δίκαια καὶ τὰ ἀδίκαια, μὲ αὐτὰ πού ἔχομε καὶ αὐτὰ πού δὲν ἔχομε, μὲ τὰ πλούσια καὶ τὰ πτωχά, μὲ τὰ ὑπερήφανα καὶ τὰ ταπεινωμένα. Ἀξίζει νὰ ἀντισταθοῦμε καὶ νὰ ὀδηγήσωμε τοὺς ἑαυτούς μας στὴν καταλλαγή, στὴν συμφωνία, στὴν συνύπαρξη, στὴν συνεργασία, στὴ φιλανθρωπία, στὴ ζωὴ, πάντοτε μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους, καὶ ἐπειδὴ αὐτὸ εἶναι πολὺ δύσκολο, χρειαζόμαστε τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ μας. Ἔχομε, λοιπόν, ἀνάμεσα μας καὶ πάλιν ἐφέτος τὸ Πάσχα τοῦ Χριστοῦ μας μέσα στὴ ζωὴ μας. Ἄς ἀγωνισθοῦμε, ὅλοι μαζύ, καὶ ἄς προσπαθήσωμε σύμφωνα μὲ τὰ λόγια τοῦ ἀποστόλου Παύλου : «Συνεπῶς, ἡ πείρα δείχνει ὅτι, ἐνῶ ἐγὼ θέλω νὰ κάνω τὸ καλόν, οἱ πράξεις μου δείχνουν ὅτι κάνω τὸ κακόν. Ἐσωτερικὰ συμφωνῶ καὶ χαίρομαι μὲ ὅσα λέγει ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ. Διαπιστώνω ὅμως ὅτι ἡ πράξις μου ἀκολουθεῖ ἓνα ἄλλο νόμο, πού ἀντιστρατεύεται τὸν νόμο μὲ τὸν ὁποῖο συμφωνεῖ ἡ συνείδησή μου· εἶναι ὁ νόμος τῆς ἁμαρτίας πού κυριαρχεῖ στὴν ὑπαρξή μου καὶ μὲ κάμει αἰχμάλωτό της. Τί δυστυχισμένος, ἀληθινά, πού εἶμαι! Ποιὸς μπορεῖ νὰ μὲ

τέρες καὶ Θεολόγοι τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐκδοτικὸς οἶκος Κυρομάνος, Τόμος Β', σελ. 44-49) & (https://el.wikipedia.org/wiki/Γρηγόριος_Παλαμᾶς)

¹² ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ὁμιλία ΚΓ' εἰς τὸ δέκατον ἑωθινὸν εὐαγγέλιον, ΕΠΕ Γρηγορίου Παλαμᾶ Ἔργα, Τόμ. 10, σελ. 74, ²⁴ – 77, ²⁵ : «Ἡμᾶς δὲ κατέσχε νύξ καὶ σκιά περιέσχε θάνατον, τῇ ἁμαρτίᾳ περιπεσόντας καὶ τὴν ὀπτικὴν δύναμιν ἀποβαλόντας, ἥτις ἐκ Θεοῦ κατὰ χάριν ἡμῖν ὑπῆρχε, δι' ἧς τοῦ χορηγοῦ τῆς ἀληθινῆς ζωῆς ἀντελαμβανόμεθα φωτός. Νύξ οὖν ἡμῶν καὶ ὁ θάνατος ἐπεχύθη τῇ φύσει, οὐ τοῦ ἀληθινοῦ φωτός τραπέντος, ἀλλ' ἡμῶν ἐκτραπέντων καὶ ἀνάνευσιν οὐκετ' ἐχόντων παρ' ἡμῶν αὐτῶν πρὸς τὸ ζωηφόρον ἐκεῖνο φῶς. Ἀλλ' ἐλεήσας ἡμᾶς ἐπ' ἐσχάτων αἰώνων ὁ τοῦ αἰδίου φωτός χορηγὸς καὶ τῆς ἀληθινῆς ζωῆς αἴτιος, οὐ μόνον μέχρις ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν κατήλθε, καθ' ἡμᾶς γενόμενος ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ σταυρὸν καὶ θάνατον ὑπέμεινε δι' ἡμᾶς, καὶ διὰ τοῦ οἰκείου θανάτου τὰ τοῦ ἄδου σκυλεύσας βασιλεία τριήμερος ἐξάνεστη, δείξας πάλιν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς φύσει τὸ φῶς τῆς ἀκηράτου καὶ ἀθανάτου ζωῆς, φῶς ἀναστάσεως ὑπάρξαν αὐτῇ. Ἐπεὶ δὲ ἡ αὐτοῦ νῦν ἀνάστασις ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο, μέλλει δὲ κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ παρουσίαν τοὺς αὐτοῦ μαθητὰς τὸ φῶς τῆς ἀθανάτου ζωῆς περιλήψεσθαι, καὶ τηνικαῦτα πᾶσι τὴν ἀληθινὴν καὶ ἀδιάκοπον διαυγάσειν ἡμέραν, διὰ τοῦτο ἡ τοῦ Κυρίου ἀνάστασις ἔω καὶ ὄρθρου λόγον ἐπέχει πρὸς τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἑωθινὰ καὶ ὀρθρινὰ ἐστὶ πάντα τὰ τῆς ἀναστάσεως εὐαγγέλια. Διὸ καὶ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν τά τε πρὸς ἑσπέραν καὶ τὰ κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τελεσθέντα ἑωθινὰ εἰσὶ τε καὶ ὀνομάζονται».-

λυτρώση ἀπὸ τὴν ὑπαρξὴ αὐτὴ, πὺν ἔχει ὑποταχθεῖ στὸν θάνατο; Ἄς εὐχαριστήσωμε τὸν Θεὸ πὺν τὸ ἔκαμε αὐτό, μὲ τὸ σωτήριον ἔργον τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ...»¹³.-

Εὐχέτης πρὸς τὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα ὑπὲρ ἡμῶν,
τὸν Θεάνθρωπον Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Φιλίππων, Νεαπολεως καὶ θασον
Στεφανος

† **Ο ΦΙΛΙΠΠΩΝ, ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ & ΘΑΣΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΣ**

¹³ **Ῥωμ. 7, 21-25α** : «Εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται· συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος! Τίς με ρύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν...».-